

PARTICIPATIE TIJDENS KINDERBEZOEKEN – FORMING VOOR GEVANGENISANIMATOREN

1. DE OPBOUW VAN DE ACTIVITEIT

1.1 Graad van vrijheid bij het geven van de opdracht

Als begeleider kan je verschillende soorten van opdrachten/vragen/activiteiten uitdenken en deze op een bepaalde manier formuleren aan het kind.

1. Begeleider bepaalt

Vb. Plak deze buisjes op elkaar tot een boom

2. Invulopdracht

Vb. Je mag nu met stiften de boom kleuren zoals jij het mooi vind

3. Impuls geven

Vb. Wil je graag iets doen met deze stofjes om je boom mooier te maken?

4. Kind bepaalt

Vb. Kind neemt spontaan diertjes en begint hiermee rond zijn boom te lopen

Naar gelang het soort van opdracht dat je aan het kind geeft zal het kind zich hier meer of minder veilig in voelen.

Met 'veiligheid' bedoelen we hier niet de fysieke veiligheid van het kind. Maar wel het gevoel van veiligheid dat het kind ervaart in de opdracht. Als een kind zich op zijn gemak voelt met de opdracht, jou als begeleiders, de omgeving waarin het zich bevindt zal hij/zij sneller openbloeien en zich vrijer voelen om met de opdracht aan de slag te gaan. Wanneer een kind zich niet zo veilig voelt, wordt hij/zij vaak wat meer verlegen en teruggetrokken en ervaart het een grote drempel om effectief aan de opdracht te beginnen.

Daarnaast is het ook belangrijk om te weten dat kinderen sneller tot expressie en zelfontplooiing gaan komen wanneer ze een zekere graad van vrijheid krijgen in de opdracht. Bij een zeer gesloten opdracht (waarin jij als begeleider alles bepaalt wat het kind moet doen) is het voor het kind moeilijk om een eigen draai te geven aan hetgeen waarmee hij/zij mee bezig is.

1.2 Opbouw

De graad van 'vrijheid' die je een kind geeft bouw je best op. Als je zou starten met een zeer open opdracht voelt het kind zich vaak verloren (Wat wordt er precies verwacht? Mag ik dit wel doen? ...). Kinderen hebben even tijd nodig om te ontdooien en zich vertrouwd te maken met de context. Wanneer je merkt dat een kind zich veilig genoeg voelt (Spontaan verder bouwt, pro-

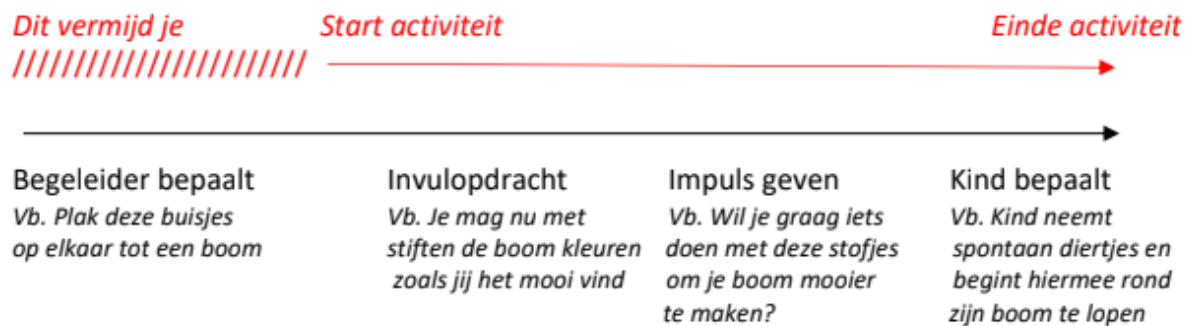
actief dingen komt vragen en/of begint te vertellen, zelf voorstellen doet,...) kan je steeds een beetje meer vrijheid voor het kind inbouwen.

Let wel : Dit betekent niet dat je best start met een zeer gesloten opdracht waarin jij als begeleider alles bepaalt (bv. maak deze boom exact na). Wanneer het kind niets van vrijheid krijgt en een exacte prestatie moet neerzetten, zal het kind dit kunnen aanvoelen als iets waarbij hij/zij fouten kan maken.

Vb. Als het kind exact dezelfde boom moet maken als het voorbeeldje van de begeleider, zal het een prestatiedruk voelen. Want wat als zijn boom er anders uit ziet? Dan is het misschien minder goed? Wanneer het kind zelf al kan kiezen hoe hoog, breed, scheef,... hij/zij de boom mag maken zal het sowieso niet op dat van de begeleider lijken en zal het dus ook niet erg zijn als dit anders is.

Idealiter bouw je je activiteit dus als volgt op :

2. LEVEL VAN PARTICIPATIE

Een belangrijk aspect van gevangenisanimatie is de participatie van de vaders in de activiteit. Ook hier is veiligheid zeer belangrijk. Zowel de vaders als de kinderen moeten zich op hun gemak voelen bij de activiteit, de context, jouw als begeleider,...

Bij de ene ouder zal dit al wat sneller gaan in vergelijking met de andere. Voor sommige vaders en kinderen is het bereiken van een zeer lage vorm van participatie al best spannend, en een persoonlijke overwinning. Voor andere ligt dit misschien zeer hard binnen de comfortzone en kan je direct naar een veel grote vorm van participatie streven.

Belangrijk dus om je publiek goed in te schatten en je opdrachten steeds te brengen op maat van de personen met wie je werkt. Bouw de graad van participatie op. Begin zeker niet te hoog, maar als je voelt dat het goed gaat kan je gerust een trapje hoger mikken.

De participatieladder ziet er als volgt uit :

FACILITEREN

De ouder faciliteert het proces van het kind

(MEE)BESLISSEN

De ouder denkt mee na met het kind over het resultaat

CO-PRODUCEREN

De ouder helpt het kind bij het maken

ADVISEREN

De ouder geeft het kind tips & tricks over het maken

RAADPLEGEN

Het kind vraagt iets concreet aan de ouder

INFORMEREN

Het kind informeert de ouder over wat hij/zij aan het doen is

GEEN PARTICIPATIE

De ouder wordt niet betrokken

Even toepassen : Voor sommige vaders zal het noodzakelijk zijn om gewoon te beginnen met de stap van 'informereren'. Stimuleer het kind om gewoon tegen de papa te gaan vertellen wat hij/zij aan het maken is en creëer zo een veilig kader waarin Vader en kind vertrouwd raken met het onderwerp, elkaar,.. Als deze veiligheid geïnstalleerd is kan je hoger klimmen op de ladder en stapsgewijs naar een hogere vorm van participatie gaan streven.

Bij andere kan het zijn dat er al veel meer veiligheid is (bv. als de vaders en kinderen al vaak aan de gevangenisanimaties hebben deelgenomen), hier zou je dus al met een vorm van participatie kunnen starten die zich hoger op de ladder bevindt.

Participatie is NOOIT DWINGEND

Let erop dat je bij elke manier van participatie streeft naar een vrijblijvend karakter. Dit zodat de vader steeds kan kiezen of hij al dan niet participeert én in welke graad hij participeert. Vb. De opdracht 'de vader MOET nu de andere helpt van je tekening maken voor je naar de volgende stap kan' is geen goede opdracht als je participatie wilt bevorderen. Hierdoor neem je de keuzevrijheid weg, dwing je misschien onbewust iemand om iets te doen waar hij/zij zich niet comfortabel bij voelt en creëer je net een zeer onveilige situatie.